

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય: સાદરા - રાંધેજા

અભ્યાસક્રમ : સમાજવિદ્યા વિશારદ: ઇતિહાસ

પૂર્ણકાલીન (ત્રણ વર્ષ: છ સત્ર) અભ્યાસક્રમ

(શૈક્ષણિક વર્ષ જૂન - 2014 થી અમલમાં)

અભ્યાસક્રમ વિકાસ એકમ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ - 380014

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય: સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ: ઇતિહાસ: અભ્યાસક્રમનું માળખું

પૂર્ણકાલીન (ત્રણ વર્ષ: છ સત્ર) અભ્યાસક્રમ

વિભાગ- ૧ : સૈદ્ધાંતિક

જૂથ	પાઠ્યક્રમ શીર્ષક	ક્રેડીટ						ક્રેડીટ	કલાક	ગુણ
		સત્ર ૧	સત્ર ૨	સત્ર ૩	સત્ર ૪	સત્ર ૫	સત્ર ૬			
અ.	ફરજીયાત વિષયો									
	૧. ગ્રામવિકાસ	૪						૪	૬૦	૧૦૦
	૨. ગુજરાતી: ભાષા વ્યવહાર	૪						૪	૬૦	૧૦૦
	૩. હિન્દી :ભાષા વ્યવહાર	૪						૪	૬૦	૧૦૦
	૪. ભારતની સામાજિક સંસ્થાઓ	૪						૪	૬૦	૧૦૦
	૫. પર્યાવરણ અને કુદરતી સંસાધનોનું વ્યવસ્થાપન	૪						૪	૬૦	૧૦૦
	૬. અંગ્રેજી:૧		૪					૪	૬૦	૧૦૦
	૭. વ્યવસ્થાપનના સિદ્ધાંતો		૪					૪	૬૦	૧૦૦
	૮. ભારતમાં સમાજકાર્ય		૪					૪	૬૦	૧૦૦
	૯. ભારતીય અર્થરચનાનો પરિચય		૪					૪	૬૦	૧૦૦
	૧૦. અંગ્રેજી-૨			૪				૪	૬૦	૧૦૦
	૧૧. ભારતીય સંસ્કૃતિનો વારસો			૪				૪	૬૦	૧૦૦
	૧૨. કમ્પ્યુટર-૧.			૪				૪	૬૦	૧૦૦
	૧૩. અંગ્રેજી-૩				૪			૪	૬૦	૧૦૦
	૧૪. કમ્પ્યુટર-૨				૪			૪	૬૦	૧૦૦
	૧૫. કમ્પ્યુટર-૩					૪		૪	૬૦	૧૦૦
	૧૬. આપત્તિ વ્યવસ્થાપન						૪	૪	૬૦	૧૦૦
બ.	મુખ્ય વિષય : ઇતિહાસ									
	૧. ભારતનો ઇતિહાસ (પ્રારંભથી ઈ.સ.પૂ.૩૨૩)	૪						૪	૬૦	૧૦૦
	૨. ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.પૂ.૩૨૩ થી ૬૫૦)		૪					૪	૬૦	૧૦૦

૩.આધુનિક વિશ્વના મુખ્ય પ્રવાહો(ઈ.સ.૧૫૦૦-૧૭૮૯)	૪					૪	૬૦	૧૦૦
૪. ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૬૫૦-૧૨૦૬)		૪				૪	૬૦	૧૦૦
૫. આધુનિક વિશ્વના મુખ્ય પ્રવાહો(ઈ.સ.૧૭૮૯-૧૯૪૫)		૪				૪	૬૦	૧૦૦
૬.ગુજરાતનો ઇતિહાસ (પ્રારંભથી ઈ.સ.૧૩૦૪)		૪				૪	૬૦	૧૦૦
૭.ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૨૦૬-૧૫૨૬)			૪			૪	૬૦	૧૦૦
૮. ઇતિહાસની વિભાવના અને ઐતિહાસિક પદ્ધતિ			૪			૪	૬૦	૧૦૦
૯.ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૩૦૪-૧૫૭૩)			૪			૪	૬૦	૧૦૦
૧૦. અમેરિકાનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૪૯૭-૧૮૬૫)			૪			૪	૬૦	૧૦૦
૧૧. ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૫૨૬-૧૬૦૫)				૪		૪	૬૦	૧૦૦
૧૨. ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૬૦૫-૧૭૫૭)				૪		૪	૬૦	૧૦૦
૧૩. ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૫૭૩-૧૮૫૭)				૪		૪	૬૦	૧૦૦
૧૪.અમેરિકાનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૪૯૭-૧૮૬૫)				૪		૪	૬૦	૧૦૦
૧૫. ચીન(ઈ.સ.૧૮૪૦ થી ૧૯૪૯)				૪		૪	૬૦	૧૦૦
૧૬. ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૭૫૭-૧૮૫૭)					૪	૪	૬૦	૧૦૦
૧૭. ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૮૫૭-૧૯૫૦)					૪	૪	૬૦	૧૦૦
૧૮.ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૮૫૭-૧૯૬૦)					૪	૪	૬૦	૧૦૦
૧૯. ઇતિહાસ અને પ્રવાસન					૪	૪	૬૦	૧૦૦
૨૦. જાપાન (ઈ.સ.૧૮૪૦-૧૯૪૯)					૪	૪	૬૦	૧૦૦

વિભાગ - ૨ પ્રાયોગિક

જૂથ	પાઠ્યક્રમ શીર્ષક	ક્રેડિટ						ક્રેડિટ	કલાક	ગુણ
		સત્ર ૧	સત્ર ૨	સત્ર ૩	સત્ર ૪	સત્ર ૫	સત્ર ૬			
અ.	કમ્પ્યુટર									
	૧. કમ્પ્યુટર-૧			૧						૮૦
	૨. કમ્પ્યુટર-૨				૧					૮૦
	૩. કમ્પ્યુટર-૩					૧				૮૦
બ.	સમૂહજીવન							ગ્રેડ		

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય: સાદરા - રાંધેજા

સત્રાનુસાર અભ્યાસક્રમ

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

પાઠ્યક્રમ ક્રમાંક	પાઠ્યક્રમ	ગુણ			ક્રેડિટ
		બાહ્ય	આંતરિક	કુલ	
સત્ર-૧					
CC-૧૦૧	ગ્રામવિકાસ	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
CC-૧૦૨	ગુજરાતી: ભાષા વ્યવહાર	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
CC-૧૦૩	હિન્દી :ભાષા વ્યવહાર	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
CC-૧૦૪	ભારતની સામાજિક સંસ્થાઓ	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
CC-૧૦૫	પર્યાવરણ અને કુદરતી સંસાધનોનું વ્યવસ્થાપન	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૧૦૧	ભારતનો ઇતિહાસ (પ્રારંભથી ઈ.સ.પૂ.૩૨૩)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
COMP-૧૦૧	ઉદ્યોગ	-	૨૦	૨૦	૨
COMP-૧૦૨	પદયાત્રા	-	૨૦	૨૦	૨
	રાષ્ટ્રીય સેવા યોજના શિબિર	-	-	-	-
	કુલ	૩૬૦	૨૮૦	૬૪૦	૨૮
સત્ર-૨					
CC-૨૦૧	અંગ્રેજી-૧	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
CC-૨૦૨	વ્યવસ્થાપનના સિદ્ધાંતો	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
CC-૨૦૩	ભારતમાં સમાજકાર્ય	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
CC-૨૦૪	ભારતીય અર્થરચનાનો પરિચય	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૨૦૧	ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.પૂ.૩૨૩ થી ૬૫૦)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૨૦૨	આધુનિક વિશ્વના મુખ્ય પ્રવાહો (ઈ.સ.૧૫૦૦-૧૭૮૯)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
COMP-૨૦૧	ઉદ્યોગ	-	૨૦	૨૦	૨
COMP-૨૦૨	સમૂહજીવન	A to D ગ્રેડ			
	કુલ	૩૬૦	૨૬૦	૬૨૦	૨૬
સત્ર-૩					
CC-૩૦૧	અંગ્રેજી-૨	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
CC-૩૦૨	ભારતીય સંસ્કૃતિનો વારસો	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
CC-૩૦૩	કમ્પ્યુટર-૧.	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૩૦૧	ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૬૫૦-૧૨૦૬)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૩૦૨	આધુનિક વિશ્વના મુખ્ય પ્રવાહો(ઈ.સ.૧૭૮૯-૧૯૪૫)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪

MJR-HIS-303	ગુજરાતનો ઇતિહાસ (પ્રારંભથી ઈ.સ.૧૩૦૪)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
COMP-૩૦૧	ઉદ્યોગ	-	૨૦	૨૦	૨
COMP-૩૦૨	પદયાત્રા	-	૨૦	૨૦	૨
	કુલ	૩૬૦	૨૮૦	૬૪૦	૨૮
સત્ર-૪					
CC-૪૦૧	અંગ્રેજી-૩	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
CC-૪૦૨	કમ્પ્યુટર-૨	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૪૦૧	ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૫૨૬-૧૬૦૫)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૪૦૨	ઈતિહાસની વિભાવના અને ઐતિહાસિક પદ્ધતિ	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૪૦૩	ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૩૦૪-૧૫૭૩)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૪૦૪	અમેરિકાનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૪૯૭-૧૮૬૫)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
COMP-૪૦૧	ઉદ્યોગ	-	૨૦	૨૦	૨
COMP-૪૦૨	સમૂહજીવન	-	A to D ગ્રેડ		
	કુલ	૩૬૦	૨૬૦	૬૨૦	૨૬
સત્ર-૫					
CC-૫૦૧	કમ્પ્યુટર-૩	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૫૦૧	ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૬૦૫-૧૭૫૭)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૫૦૨	ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૬૦૫-૧૭૫૭)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૫૦૩	ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૫૭૩-૧૮૫૭)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૫૦૪	અમેરિકાનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૪૯૭-૧૮૬૫)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૫૦૫	ચીન(ઈ.સ.૧૮૪૦ થી ૧૯૪૯)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
COMP-૫૦૧	ઉદ્યોગ	-	૨૦	૨૦	૨
COMP-૫૦૨	પદયાત્રા	-	૨૦	૨૦	૨
	કુલ	૩૬૦	૨૮૦	૬૪૦	૨૮
સત્ર-૬					
CC-૬૦૧	આપતી વ્યવસ્થાપન	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૬૦૧	ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૭૫૭-૧૮૫૭)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૬૦૨	ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૮૫૭-૧૯૫૦)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૬૦૩	ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.૧૮૫૭-૧૯૬૦)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૬૦૪	ઈતિહાસ અને પ્રવાસન	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
MJR-HIS-૬૦૫	જાપાન (ઈ.સ.૧૮૪૦-૧૯૪૯)	૬૦	૪૦	૧૦૦	૪
COMP-૬૦૧	ઉદ્યોગ	-	૨૦	૨૦	૨
COMP-૬૦૨	સમૂહજીવન	A to D ગ્રેડ			
COMP-૬૦૩	સંસ્થાગત તાલીમ	-	-	-	૪
	કુલ	૩૬૦	૨૬૦	૬૨૦	૩૦

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
 સંચાલિત
 મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય: સાદરા - રાંધેજા
 સત્રાનુસાર અભ્યાસક્રમ
 સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ
 સત્રાનુસાર ક્રેડીટ વહેંચણી

વિગત	ક્રેડીટ						કુલ
	સત્ર ૧	સત્ર ૨	સત્ર ૩	સત્ર ૪	સત્ર ૫	સત્ર ૬	
ફરજિયાત (કોર) વિષય	૨૦	૧૬	૧૨	૮	૪	૪	૬૪
મુખ્ય વિષય	૪	૮	૧૨	૧૬	૨૦	૨૦	૮૦
ઉદ્યોગ	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૧૨
પદયાત્રા	૨	૦	૨	૦	૨	૦	૬
સંસ્થાગત તાલીમ	૦	૦	૦	૦	૦	૪	૪
કુલ ક્રેડીટ	૨૮	૨૬	૨૮	૨૬	૨૮	૩૦	૧૬૬

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

ક્રમ	સત્ર	વર્ષ	પાઠ્યક્રમ નં.	અભ્યાસક્રમનાં વિષયોના નામ	ક્રેડિટ
1	1	1	MJRHIS-101	ભારતનો ઇતિહાસ (પ્રારંભથી ઇ.સ.પૂ. 323)	4
2	2	1	MJRHIS-201	ભારતનો ઇતિહાસ (ઇ.સ.પૂ.323 થી 650)	4
3	2	1	MJRHIS-202	આધુનિક વિશ્વના મુખ્ય પ્રવાહો (ઇ.સ.1500-1789)	4
4	3	2	MJRHIS-301	ભારતનો ઇતિહાસ (ઇ.સ.650-1206)	4
5	3	2	MJRHIS-302	આધુનિક વિશ્વના મુખ્ય પ્રવાહો (ઇ.સ.1789-1945)	4
6	3	2	MJRHIS-303	ગુજરાતનો ઇતિહાસ (પ્રારંભથી ઇ.સ. 1304)	4
7	4	2	MJRHIS-401	ભારતનો ઇતિહાસ (ઇ.સ. 1206-1526)	4
8	4	2	MJRHIS-402	ઇતિહાસની વિભાવના અને ઐતિહાસિક પદ્ધતિ	4
9	4	2	MJRHIS-403	ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઇ.સ. 1304-1573)	4
10	4	2	MJRHIS-404	અમેરિકાનો ઇતિહાસ (ઇ.સ.1497 થી 1865)	4
11	5	3	MJRHIS-501	ભારતનો ઇતિહાસ (ઇ.સ. 1526-1605)	4
12	5	3	MJRHIS-502	ભારતનો ઇતિહાસ (ઇ.સ.1605-1757)	4
13	5	3	MJRHIS-503	ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઇ.સ. 1573-1857)	4
14	5	3	MJRHIS-504	અમેરિકાનો ઇતિહાસ (ઇ.સ.1865 થી 1961)	4
15	5	3	MJRHIS-505	ચીન (ઇ.સ.1840 થી1949)	4
16	6	3	MJRHIS-601	ભારતનો ઇતિહાસ (ઇ.સ. 1757-1857)	4
17	6	3	MJRHIS-602	ભારતનો ઇતિહાસ (ઇ.સ. 1857-1950)	4
18	6	3	MJRHIS-603	ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઇ.સ. 1857-1960)	4
19	6	3	MJRHIS-604	ઇતિહાસ અને પ્રવાસન	4
20	6	3	MJRHIS-605	જાપાન (ઇ.સ.1840 થી 1949)	4
21	3	2	CC-302	ભારતીય સંસ્કૃતિનો વારસો: સામાન્ય પરિચય	4

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર - 1 : પાઠ્યક્રમ - MJR-HIS-101 ભારતનો ઇતિહાસ (પ્રારંભથી ઈ.સ.પૂ. 323)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ભારતની પ્રાગૈતિહાસિક અને આદ્યૈતિહાસિક સંસ્કૃતિઓનો પરિચય આપવો.
2. વૈદિક અને ઉત્તરવૈદિક કાળના સમાજ અને સંસ્કૃતિનો પરિચય આપવો.
3. જનપદો અને મહાજનપદોમાંથી થયેલા સામ્રાજ્યના ઉદયની પ્રક્રિયા સમજાવવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ જાણવાનાં સાધનો
  - a) સાહિત્યિક સાધનો
  - b) પુરાઅવશેષીય સાધનો
  - c) વિદેશી મુસાફરોની નોંધો
2. પાષાણકાલીન સંસ્કૃતિઓ: એક પરિચય
  - a) પુરા પાષાણકાલ
  - b) મધ્ય પાષાણકાલ
  - c) નવપાષાણકાલ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. સિન્ધુખીણ સંસ્કૃતિના ઉત્ખનિત સ્થળો: એક પરિચય
(ધોળાવીરા, લોથલ, હડપ્પા, મોહેન્જોદડો, કાલીબંગા)
2. હડપ્પીય સભ્યતા : એક પરિચય

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ઋગ્વૈદિક સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ
2. ઉત્તર વૈદિક સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. બૌદ્ધ ધર્મ અને જૈન ધર્મ: ઉદ્ભવ અને સિદ્ધાન્ત
2. મગધ સામ્રાજ્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ: એક પરિચય

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. સંપા. ચોપરા. પી. એન. - ભારતનું ગેઝેટિયર, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, 1984
અનુ. શાસ્ત્રી હરીપ્રસાદ,
પરીખ પ્રવિણચંદ્ર અને દિક્ષિત યતીન્દ્ર
2. પરીખ રણછોડલાલ - મૌર્યકાળથી ગુપ્તકાળ(પ્રાચીનભારત),
યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
3. શાસ્ત્રી હરિપ્રસાદ - પ્રાચીન ભારત, ભાગ -1,2
યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, 1969-70

હિન્દી

1. પાન્ડે શ્રીનેત્ર - પ્રાચીન ભારત કા ઇતિહાસ ભાગ -1,2,
લોકભારતી પ્રકાશન, અલ્હાબાદ, ઉત્તરપ્રદેશ
2. ભાર્ગવ પુરુષોત્તમ - પ્રાચીન ભારત કા ઇતિહાસ, મુન્શીરામ મનોહરલાલ,
નવી દિલ્હી
3. સંપા. આર. સી. ઠાકરાન, - ભારતીય ઉપમહાદ્વીપ કી સંસ્કૃતિયાં, ભાગ- 1,2
શિવદત્ત, સંજય કુમાર
હિ. મા. કા. નિ. દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય, 2013
4. આનંદ સિંહ - પ્રાચીન ભારતીય ધર્મ: ઉદ્ભવ એવં સ્વરૂપ
હિ. મા. કા. નિ. દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય, 2013
5. દ્વિજેન્દ્ર નારાયણ ઝા એવં - પ્રાચીન ભારત કા ઇતિહાસ
કૃષ્ણ મોહન શ્રીમાલી
હિ. મા. કા. નિ. દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય, 2008

English

1. Mazmudar R.C. - The History and Culture of the People Vol- 1, 2
Bhartiya Vidya Bhavan, Mumbai.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર - 2 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS-201 ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.પૂ.323 થી ઈ.સ.650)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. મૌર્યકાલીન ભારતનો પરિચય આપવો.
2. અનુમૌર્યકાલીન ભારતનો પરિચય આપવો.
3. ગુપ્ત અને અનુગુપ્તકાલીન ભારતની સ્થિતિ સમજાવવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

મૌર્યકાલના ઇતિહાસ જાણવાનાં સાધનો

મૌર્ય સામ્રાજ્યનો વિકાસ અને અશોકની ધાર્મિક નીતિ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. અનુમૌર્યકાલીન શાસકો અને તેનો પરિચય
(પુષ્યમિત્ર શુંગ, ગૌતમીપુત્ર શાતકર્ણી, કનિષ્ઠ, રુદ્રદામા)
2. અનુમૌર્યકાલીન સંસ્કૃતિ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ગુપ્ત શાસકો
(ચંદ્રગુપ્ત બીજો, સમુદ્રગુપ્ત, સ્કન્દગુપ્ત)
2. હર્ષવર્ધનની રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ગુપ્તકાલીન સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક સ્થિતિ
2. ગુપ્તકાલીન આર્થિક અને ધાર્મિક સ્થિતિ.

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. સંપા.ચોપરા.પી.એન. - ભારતનું ગેઝેટિયર, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, 1984
અનુ. શાસ્ત્રી હરીપ્રસાદ,
પરીખ પ્રવિણચંદ્ર અને દિક્ષિત યતીન્દ્ર
2. પરીખ રણછોડલાલ - મૌર્યકાળથી ગુપ્તકાળ (પ્રાચીન ભારત) યુનિ.
ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
3. શાસ્ત્રી હરિપ્રસાદ - પ્રાચીન ભારત ભાગ -1,2, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ
બોર્ડ, 1969-70
4. મજમુદાર આર.જી - ગુપ્તકાલીન ભારત, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ

હિન્દી

1. પાન્ડે શ્રીનેત્ર - પ્રાચીન ભારત કા ઇતિહાસ ભાગ -1,2
લોકભારતી પ્રકાશન, અલ્હાબાદ, ઉત્તરપ્રદેશ
2. ભાર્ગવ પુરુષોત્તમ - પ્રાચીન ભારત કા ઇતિહાસ, પ્રકાશક મુન્શીરામ
મનોહરલાલ, રાણી આંસી રોડ, નવી દિલ્હી
3. સંપા. આર.સી. ઠાકરાન,
શિવદત્ત, સંજય કુમાર - ભારતીય ઉપમહાદ્વીપ કી સંસ્કૃતિયાં, ભાગ-
1,2 હિ.મા.કા.નિ. દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય, 2013
4. આનંદ સિંહ - પ્રાચીન ભારતીય ધર્મ: ઉદ્ભાવ એવં સ્વરૂપ
હિ.મા.કા.નિ. દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય, 2013
5. દ્વિજેન્દ્ર નારાયણ ઝા એવં
કૃષ્ણ મોહન શ્રીમાલી - પ્રાચીન ભારત કા ઇતિહાસ
હિ.મા.કા.નિ. દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય, 2008

English

1. Majumdar R.C. - The History and Culture of The People
Vol- 1, 2 Bhartiya Vidya Bhavan, Mumbai.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર -2 : પાઠ્યક્રમ: MJR-HIS-202 આધુનિક વિશ્વના મુખ્ય પ્રવાહો (ઈ.સ.1500-1789)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. નવજાગૃતિ અને ધર્મ સુધારણા અંગે જાણકારી આપવી.
2. નિર્દિષ્ટ સમયગાળા દરમ્યાન સામ્રાજ્યવાદી સત્તાઓની ઉદય અને વિકાસની જાણકારી આપવી.
3. ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રે આવેલી ક્રાંતિ અંગે સમજ આપવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. નવજાગૃતિ : કારણો અને પરિણામો
2. ધર્મસુધારણા : કારણો અને પરિણામો

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ભૌગોલિક શોધખોળો અને સંસ્થાનવાદ
2. સામ્રાજ્યવાદી સત્તાઓનો ઉદય :
(પોર્ટુગલ, સ્પેન, બ્રિટન અને ફ્રાંસ)

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ : વિભાવના અને પરિબળો
2. ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ : પરિણામો અને વિકાસ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ઇંગ્લેન્ડની રક્તવિહીન ક્રાંતિ (ઈ.સ.1688) : કારણો અને પરિણામો
2. ફ્રેન્ચ ક્રાંતિ (ઈ.સ.1789) : કારણો, બનાવો અને પરિણામો

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. પટેલ એમ.આર. - વિશ્વની ક્રાંતિઓ, ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
2. ફિશર એચ.
અનુ.દેસાઇ કીકુભાઈ - યુરોપનો ઇતિહાસ ભાગ-1,2,3 યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ
બોર્ડ.અમદાવાદ.
3. ભદ્ર દેવેન્દ્ર - યુરોપનો ઇતિહાસ (1789-1960) યુનિવર્સિટી ગ્રંથ
નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
4. શેઠ સુરેશ સી. - વિશ્વની ક્રાંતિઓ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ,
અમદાવાદ

હિન્દી

1. ચૌહાણ દેવેન્દ્રસિંહ - યુરોપ કા ઇતિહાસ, મધ્યપ્રદેશ ગ્રંથ અકાદમી.
2. નાગોરી એસ.એલ. - આધુનિક વિશ્વ કા ઇતિહાસ, પ્રકાશક - આર.બી.એલ.
જયપુર 1985
3. પ્રસાદ રાજીવ નયન - આધુનિક યુરોપ કા ઇતિહાસ, બિહાર હિન્દી ગ્રંથ
અકાદમી, 1977
4. શર્મા દીનાનાથ - આધુનિક યુરોપ કા ઇતિહાસ, જ્ઞાનદા પ્રકાશન,
દરિયાગંજ, નવી દિલ્હી
5. દેવેશ વિજય - યુરોપીય સંસ્કૃતિ ,
હિ.મા.કા.નિ. દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય, 2011
6. દેવેશ વિજય, મીના
ભારદ્વાજ, વંદના ચૌધરી - આધુનિક યુરોપ કા ઇતિહાસ: આયામ એવં દિશાએ
હિ.મા.કા.નિ. દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય, 2013

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર-૩: પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS-301 ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 650-1206)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. નિર્દિષ્ટ સમયગાળા દરમિયાન ઉત્તર અને દક્ષિણ ભારતની રાજકીય સત્તાઓનો પરિચય આપવો.
2. આ સમયગાળામાં ભારત ઉપર થયેલાં વિદેશી આક્રમણો વિશે જાણકારી આપવી.
3. રાજપૂત યુગના સમાજ અને સંસ્કૃતિનો પરિચય આપવો.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ઇતિહાસ જાણવાની સાધન સામગ્રી
2. સામંતવાદનો ઉદય

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ઉત્તર ભારતની મુખ્ય રાજકીય સત્તાઓ
(ગુર્જર-પ્રતિહાર, બંગાળનો પાલ વંશ અને માળવાના પરમારોના સંદર્ભમાં)

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. દક્ષિણ ભારતની મુખ્ય રાજકીય સત્તાઓ
(ચોલ, પલ્લવ અને રાષ્ટ્રકૂટોના સંદર્ભમાં)

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. મહંમદ ગજનવી અને મહંમદ ઘોરીના આક્રમણો
2. રાજપૂત યુગ દરમિયાન સમાજ અને સંસ્કૃતિ

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. સંપા.ચોપરા.પી.એન. - ભારતનું ગેઝેટિયર, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, 1984
અનુ. શાસ્ત્રી હરીપ્રસાદ,
પરીખ પ્રવિણચંદ્ર અને દિક્ષિત યતીન્દ્ર
2. ધારૈયા,કાઝી, ભટ્ટ અને કોરાટ - મધ્યકાલીન ભારતનો ઇતિહાસ, યુનિ.ગ્રંથ
નિર્માણ બોર્ડ,અમદાવાદ.
3. નાયક છોટુભાઈ ર. - મધ્યકાલીન ભારત ભાગ-1,2, યુનિ.ગ્રંથ
નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ, 1968
4. પરીખ પ્રવિણચંદ્ર સી. - ભારતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ, યુનિ.
નિર્માણ બોર્ડ,અમદાવાદ.
5. પરીખ પ્રવિણચંદ્ર સી. - મધ્યકાલીન ભારતમાં આર્થિક જીવન
અને સંગઠન, યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ,
અમદાવાદ- 1989
6. સુમન સ. શાહ - ભારતીય ઇતિહાસની સાધન
સામ્રગી,ગુજરાત યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ
બોર્ડ, અમદાવાદ

હિન્દી

1. પાન્ડે શ્રીનેત્ર - પૂર્વ મધ્યકાલીન ભારત (દિલ્હ સલ્તનત)
લોકભારતી પ્રકાશન, અલ્હાબાદ -1992
2. લુણીયાબી.એન. - પૂર્વ મધ્યાકાલીન ભારત (રાજનૈતિક એવં
સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ) કમલ પ્રકાશન
ઈન્દોર.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર-૩ : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS-302 આધુનિક વિશ્વના મુખ્ય પ્રવાહો (ઈ.સ. 1789-1945)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. પ્રથમ અને દ્વિતીય વિશ્વયુદ્ધની વૈશ્વિક અસરો સમજાવવી.
2. રાષ્ટ્રસંઘ દ્વારા થયેલા શાંતિસ્થાપનાના પ્રયાસો અંગે જાણકારી આપવી.
3. રશિયન ક્રાંતિ ની વૈશ્વિક અસરો સમજાવવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. નેપોલિયન બોનાપાર્ટ
2. મેટરનિક

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. જર્મની અને ઈટાલીનું એકીકરણ
2. પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ: કારણો અને પરિણામો

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. રશિયન ક્રાંતિ (1917) - કારણો અને પરિણામો
2. રાષ્ટ્ર સંઘની સ્થાપના અને કાર્યો

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. યૂરોપમાં સરમુખ્યારશાહી રાજ્યોનો ઉદય
(જર્મની અને ઈટાલી)
2. દ્વિતીય વિશ્વયુદ્ધ: કારણો, ઘટનાઓ અને પરિણામો

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. પટેલ એમ.આર. - વિશ્વની ક્રાંતિઓ, ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
2. ડિશર એચ. - યુરોપનો ઇતિહાસ ભાગ-1,2,3 યુનિવર્સિટી ગ્રંથ અનુ.દેસાઇ કીકુભાઈ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ.
3. ભદ્ર દેવેન્દ્ર - યુરોપનો ઇતિહાસ (1789-1960) યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
4. શેઠ સુરેશ સી. - વિશ્વની ક્રાંતિઓ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ

હિન્દી

1. ચૌહાણ દેવેન્દ્રસિંહ - યુરોપ કા ઇતિહાસ, મધ્યપ્રદેશ ગ્રંથ અકાદમી.
2. નાગોરી એસ.એલ. - આધુનિક વિશ્વ કા ઇતિહાસ, પ્રકાશક - આર.બી.એલ. જયપુર 1985
3. પ્રસાદ રાજીવ નયન - આધુનિક યુરોપ કા ઇતિહાસ, બિહાર હિન્દી ગ્રંથ અકાદમી, 1977
4. શર્મા દીનાનાથ - આધુનિક યુરોપ કા ઇતિહાસ, જ્ઞાનદા પ્રકાશન, દરિયાગંજ, નવી દિલ્હી
5. દેવેશ વિજય - યુરોપીય સંસ્કૃતિ , હિ.મા.કા.નિ. દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય, 2011
6. દેવેશ વિજય, મીના ભારદ્વાજ, વંદના ચૌધરી - આધુનિક યુરોપ કા ઇતિહાસ: આયામ એવં દિશાએ હિ.મા.કા.નિ. દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય, 2013

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર -3 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS - 303 ગુજરાતનો ઇતિહાસ (પ્રારંભથી ઈ.સ. 1304)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ગુજરાતનો ભૌગોલિક પરિચય આપી તેના ઇતિહાસ-આલેખનનાં સાધનોની જાણકારી આપવી.
2. ગુજરાતની આદ્યઐતિહાસિક સંસ્કૃતિઓનો પરિચય આપવો.
3. મૌર્યથી વાઘેલા શાસનકાલીન ગુજરાતનો પરિચય આપવો.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ગુજરાતનો ભૌગોલિક પરિચય
2. ગુજરાતમાં હડપ્પીય સંસ્કૃતિ : મુખ્ય લક્ષણો
(લોથલ, રોજડી, ધોલાવીરા અને રંગપુરના વિશેષ સંદર્ભમાં)

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. મૌર્ય, ક્ષત્રપ અને ગુપ્તવંશના શાસન દરમિયાન
ગુજરાતનાં સમાજ અને સંસ્કૃતિ
2. ગુજરાતમાં મૈત્રક શાસનની સિદ્ધિઓ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. સોલંકી વંશનો મૂળ અને શાસનની શરૂઆત
2. સિદ્ધરાજ જયસિંહ અને કુમારપાળની સિદ્ધિઓ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. સોલંકી અને વાઘેલા શાસન દરમિયાન ગુજરાતની સામાજિક અને આર્થિક સ્થિતિ
2. સોલંકી અને વાઘેલા શાસન દરમિયાન ગુજરાતનું ધર્મ, કલા અને સ્થાપત્ય

સંદર્ભ સૂચિ

1. આચાર્ય ન.આ.	-	ગુજરાતનો સોલંકીકાલીન ઇતિહાસ
	-	ગુજરાતના ધર્મ સંપ્રદાય
	-	ગુજરાતના ચાવડા રાજ્યનો ઇતિહાસ
	-	ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ
	-	ગુજરાતને મળેલો શિલ્પ સ્થાપત્યનો વારસો
2. પરીખ રસિકલાલ સી	-	ગુજરાતનો રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ ગ્રંથ-5 સલ્તનત કાળ
3. મહેતા ર. ના.	-	ગુજરાતને મળેલ શિલ્પ સ્થાપત્યનો વારસો
4. શાસ્ત્રી હરીપ્રસાદ	-	ગુજરાતનો પ્રાચીન ઇતિહાસ મૈત્રક કાલીન ગુજરાત-1,2 અણહિલવાડનો ચાવડા વંશ ભાગ-1,2

હિન્દી

1. ઓઝા ગો.હી.	-	સોલંકીઓકા પ્રાચીન ઇતિહાસ, રાજસ્થાની ગ્રંથાગાર, જોધપુર.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર-4: પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS-401 ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.1206-1526)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. દિલ્હી સલ્તનતની સ્થાપના, દૃઢીકરણ અને પતન અંગે જાણકારી આપવી.
2. દક્ષિણ ભારતનાં રાજ્યો (વિજયનગર, બહમની) ના રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક પ્રદાન અંગે જાણકારી આપવી.
3. નિર્દિષ્ટ સમયગાળાની ભારતની સામાજિક-આર્થિક પરિસ્થિતિનો પરિચય કરાવવો.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. સલ્તનતકાલીન ભારતના ઇતિહાસ જાણવાનાં સાધનો
2. દિલ્હી સલ્તનતની સ્થાપના અને ગુલામ વંશનું શાસન
(કુતબુદ્દીન ચૌબક, ઇલ્તુત્મિશ, રઝિયા અને બલબન)

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ખિલજી અને તુગલક વંશના શાસકો અને સિદ્ધિઓ
(અલાઉદ્દીન ખિલજી, મુહમ્મદબિન તુગલક અને ફિરોજશાહ તુગલક)
2. દિલ્હી સલ્તનતના પતનના કારણો

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. વિજયનગર સામ્રાજ્ય (રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ)
2. બહમની રાજ્ય (રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ)

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. સલ્તનતકાળમાં ભારતનો સામાજિક અને આર્થિક જીવન
2. સમન્વિત સંસ્કૃતિનો ઉદય:
(સૂફી અને ભક્તિ આંદોલન)

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. સંપા. ચોપરા પી.એન. - ભારતનું ગેઝેટિયર, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અનુ. શાસ્ત્રી, હરીપ્રસાદ 1984 પરીખ પ્રવિણચંદ્ર અને દિક્ષિત યતીન્દ્ર
2. ધારૈયા, કાઝી, ભદ્ર અને કોરા - મધ્યકાલીન ભારતનો ઇતિહાસ, યુનિ ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
3. નાયક છોટુભાઈ ર. - મધ્યકાલીન ભારત ભાગ-1,2, યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.-1968
4. પરીખ પ્રવિણચંદ્ર સી. - ભારતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
5. પરીખ પ્રવિણચંદ્ર સી. - મધ્યકાલીન ભારતમાં આર્થિક જીવન અને સંગઠન, યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ - 1989
6. શુક્લ જયકુમાર - સલ્તનત મુઘલ તથા મરાઠા સમયના રાજકીય સિદ્ધાંતો અને સંસ્થાઓ, યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
7. સુમન સ. શાહ - ભારતીય ઇતિહાસની સાધન સામગ્રી, ગુજરાત યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ

હિન્દી

1. પાન્ડે શ્રીનેત્ર - પૂર્વ મધ્યકાલીન ભારત (દિલ્હી સલ્તનત) લોકભારતી પ્રકાશન, અલ્હાબાદ -1992
2. લુણીયાબી.એન. - પૂર્વ મધ્યાકાલીન ભારત (રાજનૈતિક એવમ્ સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ) કમલ પ્રકાશન ઇન્દોર.
3. હરિશચન્દ્ર વર્મા - મધ્યકાલીન ભારત ભાગ- 1,2 હિ.મા.કા.નિ. દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય, 2011
4. સતીશ ચંદ્ર - મધ્યકાલીન ભારત ભાગ- 1,2
5. ઇરફાન હબીબ - મધ્યકાલીન ભારત ભાગ- 1-8 રાજકમલ પ્રકાશન, પટના

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા
સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર -4 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS - 402 ઇતિહાસની વિભાવના અને ઐતિહાસિક પદ્ધતિ

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ઇતિહાસની વિભાવના સમજાવવી.
2. ઇતિહાસ-આલેખનનાં સાધનોની મદદથી ઇતિહાસ-આલેખનની પ્રક્રિયા સમજાવવી.
3. કેટલાક અગ્રગણ્ય ઇતિહાસકારોનો પરિચય આપવો.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ઇતિહાસની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ અને તેનો અર્થ
2. ઇતિહાસનો સ્વરૂપ અને અન્ય શાસ્ત્રો સાથેના સંબંધો

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ઇતિહાસનાં સાધનો અને તેનું વર્ગીકરણ
2. ઐતિહાસિક સાધનોની આધારભૂતતા અને વિશ્વસનીયતા

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. સિદ્ધહસ્ત ઇતિહાસકારનાં લક્ષણો
2. પાદટીપની વ્યાખ્યા, પ્રકારો અને તેની ઉપયોગીતા

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. સર જદુનાથ સરકાર
2. મોહમ્મદ હબીબ
3. રત્નમણીરાવ ભીમરાવ જોટે
4. દુર્ગાશંકર શાસ્ત્રી

સંદર્ભ સૂચિ

1. જમીનદાર રસેશ	-	ઇતિહાસ સંકલ્પના અને સંશોધન, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ
2. દિક્ષિત યતીન્દ્ર ઇ. અને પરીખ પ્રવિણચંદ્ર સી.	-	ઐતિહાસિક સાધનો, ગુજરાત યુનિ. અમદાવાદ
3. ધારૈયા આર. કે. ઇતિહાસ લેખન નિર્માણ બોર્ડ, 1983.	-	ઇતિહાસનું તત્વજ્ઞાન અને પદ્ધતિ, યુનિ. ગ્રંથ
4. પરીખ રસિકલાલ સી	-	ઇતિહાસ : સ્વરૂપ અને પદ્ધતિ
5. મહેતા રમણલાલ નાગરજી	-	ઇતિહાસની વિભાવના

English

1. . S.P.Sen (Ed.)	-	Historians and Historiography in Modern India, Institute of Historical Studies Culcuta.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર -4 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS - 403 ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 1304-1573)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. દિલ્હી સલ્તનતના પ્રભાવ હેઠળના ગુજરાતનો સંક્ષિપ્ત પરિચય આપવો.
2. ગુજરાતમાં થયેલી સ્વતંત્ર સલ્તનતની સ્થાપના અને તેનો વિકાસ સમજાવવો.
3. ગુજરાતમાં મુઘલશાસનની સ્થાપના અને સલ્તનતના પતનની પ્રક્રિયા સમજાવવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ગુજરાતના સલ્તનતકાલીન ઇતિહાસ જાણવાનાં સાધનો
2. ગુજરાતમાં સ્વતંત્ર સલ્તનતની સ્થાપના

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. સુલતાન અહમદશાહ અને મહમદ બેગડાની રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ
2. બહાદુરશાહ અને મુજફ્ફરશાહની રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. અકબરનો ગુજરાત વિજય અને સલ્તનતનો પતન
2. ગુજરાતમાં સલ્તનત યુગ દરમ્યાન સામાજિક અને આર્થિક જીવન

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. સલ્તનતકાલમાં ગુજરાતમાં કલા, સાહિત્ય અને સ્થાપત્યનો વિકાસ
2. સલ્તનત યુગ દરમ્યાનની ધાર્મિક સ્થિતિ

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. આચાર્ય ન.આ. - ગુજરાતના ધર્મ સંપ્રદાય
- ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ
- ગુજરાતને મળેલો શિલ્પ સ્થાપત્યનો વારસો
2. પરીખ રસિકલાલ સી - ગુજરાતનો રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ ગ્રંથ-5
સલ્તનત કાળ
3. મહેતા ર. ના. - ગુજરાતને મળેલ શિલ્પ સ્થાપત્યનો વારસો
4. શાસ્ત્રી હરીપ્રસાદ - ગુજરાતનો રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ
મુગલકાલ ખંડ-6,7
5. સાંડેસરા ભોગીલાલ. - મહાઅમાત્ય વસ્તુપાલનું સાહિત્ય મંડળ અને સંસ્કૃત
સાહિત્યમાં તેનો ફાળો

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર 4 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS – 404 અમેરિકાનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.1497 થી 1865)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. અમેરિકામાં વિભિન્ન સંસ્થાનોના ઉદ્ભવ અને વિકાસની પ્રક્રિયા સમજાવવી.
2. અમેરિકન ક્રાંતિ અને તેની અસરો સમજાવવી.
3. અમેરિકામાં થયેલી આંતરવિગ્રહમાં અબ્રાહમ લિંકનની ભૂમિકા સમજાવવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. અમેરિકાની શોધ અને સંસ્થાનવાદમાં પોર્ટુગલ અને સ્પેનની ભૂમિકા
2. બ્રિટિશ સંસ્થાનવાદ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. અમેરિકન સ્વતંત્રતા સંગ્રામ: કારણો અને પરિણામો
2. અમેરિકાનો બંધારણ: સ્વરૂપ અને મહત્વ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. જ્યોર્જ વોશિંગટન અને એડમ્સની કારકીર્દી અને સિદ્ધિઓ
2. જૈફરસન અને જૈક્સનની કારકીર્દી અને સિદ્ધિઓ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. ફિલમોર અને બુચાનનની કારકીર્દી અને સિદ્ધિઓ
2. અમેરિકામાં આંતરવિગ્રહ અને અબ્રાહમ લિંકનની ભૂમિકા

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. દલાલ બી.પી. અને ત્રિવેદી અરૂણા - અમેરિકાના ઇતિહાસની રૂપરેખા
2. શુક્લ જયકુમાર આર. - યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સના ઇતિહાસની રૂપરેખા
- 3.

હિન્દી

1. બી.એસ. માથુર - સંયુક્ત રાજ્ય અમેરિકા કા ઇતિહાસ
રાજસ્થાન હિન્દી ગ્રંથ અકાદમી, જયપુર, 2003
2. ડૉ. કિરન દાતાર - અમરીકા કા ઇતિહાસ
હિ.મા.કા.નિ. દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય, 2012

English

1. Dalal B.P. - History of America.
2. Morsion Samual Elliot
Commagar Hanry S.
Lenghtonbug William - The Growth of the American Republic.
3. Nandlim Ossar - America – A History
4. Nevins Allan - A brief History of the U.S.A.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર - 5 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS-501 ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.1526-1605)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ભારતમાં મુઘલ શાસનની સ્થાપના અને દૃઢીકરણની પ્રક્રિયાને સમજાવવી.
2. શાસક તરીકેની શેરશાહની વિશેષતાઓ સમજાવવી.
3. મુઘલ શાસક અકબરની વિશેષતાઓ સમજાવવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. બાબરનું આક્રમણ અને મુગલ સત્તાની સ્થાપના
2. હુમાયુની કારકિર્દી અને સિદ્ધિઓ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. શેરશાહના શાસનની સ્થાપના અને રાજ્ય વિસ્તાર
2. શેરશાહના સુધારા

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. અકબરનું પ્રારંભિક જીવન, સામ્રાજ્ય વિસ્તાર
2. અકબરના સમયની જાગીરદારી અને મનસબદારી પ્રથા

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. અકબરની આર્થિક અને ધાર્મિક નીતિ
2. અકબરની રાજપૂત નીતિ

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. સંપા. ચોપરા પી.એન. - ભારતનું ગેઝેટિયર, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ,
અનુ.શાસ્ત્રી,હરીપ્રસાદ 1984
પરીખ પ્રવિણચંદ્ર અને
દિક્ષિત યતીન્દ્ર
2. નાયક છોટુભાઈ - મધ્યકાલિન ભારત ભાગ-1,2, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ
નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ-1968
3. ધારૈયા,કાઝી, ભટ્ટ અને કોરાટ -
મધ્યકાલિન ભારતનો ઇતિહાસ, ગ્રંથ નિર્માણ
બોર્ડ,અમદાવાદ.
4. પટેલ જશુભાઈ વી. - ભારતનો ઇતિહાસ (મોગલ યુગ), યુનિ. ગ્રંથ
નિર્માણ, અમદાવાદ -1991
5. પરીખ પ્રવિણચંદ્ર સી. - ભારતનો
સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ
નિર્માણબોર્ડ, અમદાવાદ.
6. પરીખ પ્રવિણચંદ્ર સી. - મધ્યકાલિન
ભારતમાં આર્થિક જીવન અને
સંગઠન, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ,
અમદાવાદ-1989
7. શુક્લ જયકુમાર - સલ્તનત
મુઘલ તથા મરાઠા સમયના રાજકીય
સિદ્ધાંતો અને સંસ્થાઓ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ
નિર્માણ બોર્ડ,અમદાવાદ.
8. શાહ મનુભાઈ - ભારતનો ઇતિહાસ (મરાઠા યુગ),
યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ,
અમદાવાદ

9. શાહ સુમન સ.

- ભારતીય ઇતિહાસની સાધન સામગ્રી,ગુજરાત
યુનિ.1971

હિન્દી

1. પપ્પાન્ડે શ્રીનેત્ર

- પૂર્વ મધ્યકાલીન ભારત (દિલ્હી સલ્તનત),
લોકભારતી પ્રકાશન,અલ્હાબાદ -1992

2. ભાર્ગવ બી.એસ.

- મધ્યકાલીન ભારત કા ઇતિહાસ(1000- 1740), કોલેજ બુક
ડીપો, દિલ્હી.

3. લુણીયા બી.એન.

- પૂર્વ મધ્યકાલીન ભારત (રાજનૈતિક એવં સાંસ્કૃતિક
ઇતિહાસ) કમલ પ્રકાશન ઇન્દોર.

4. લુણીયા બી.એન.

- મુગલકાલીન ભારત કા ઇતિહાસ ભાગ-1, 2, કમલ પ્રકાશન
ઇન્દોર.

5. લુણીયા બી.એન.

- મુગલ શાસન વ્યવસ્થા, કમલ પ્રકાશન, ઇન્દોર.-
1987

6. હરિશચન્દ્ર વર્મા

- મધ્યકાલીન ભારત ભાગ- 1,2 હિ. મા. કા. નિ. દિલ્હી
વિશ્વવિદ્યાલય, 2011

7. સતીશ ચન્દ્ર

- મધ્યકાલીન ભારત ભાગ- 1,2

8. ઇરફાન હબીબ

- મધ્યકાલીન ભારત ભાગ- 1-8

રાજકમલ પ્રકાશન, પટના

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર - 5 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS-502 ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.1605-1757)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. મુઘલ શાસકો- જહાંગીર અને શાહજહાંની રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ અંગે સમજ આપી ઔરંગઝેબની શાસનનીતિ અંગે જાણકારી આપવી.
2. મુઘલકાલીન રાજ્યનીતિ, કળા, સ્થાપત્ય અને સાહિત્ય અંગે સમજ આપવી.
3. મુઘલ સામ્રાજ્યના પતન અને મરાઠાઓના ઉદય વિશે સમજ આપવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. જહાંગીર : રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ
2. શાહજહાં : રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ઔરંગઝેબની દક્ષિણ નીતિ અને મરાઠા સાથેનો સંઘર્ષ
2. ઔરંગઝેબની ધાર્મિક નીતિ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. મરાઠાઓનું ઉત્કર્ષ- શિવાજી
2. પેશવા (બાલાજી વિશ્વનાથ, બાલાજી બાજીરાવ અને બાજીરાવ)

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. મુગલ કાળના કલા, સ્થાપત્ય અને સાહિત્ય

2. મોગલ સામ્રાજ્યના પતનનાં કારણો

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. સંપા. ચોપરા પી.એન.
અનુ.શાસ્ત્રી,હરીપ્રસાદ
પરીખ પ્રવિણચંદ્ર અને
દિક્ષિત યતીન્દ્ર - ભારતનું ગેઝેટિયર, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ,
1984
2. પટેલ જશુભાઈ પી. - ભારતનો ઇતિહાસ-1526-1707, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ
બોર્ડ અમદાવાદ
3. પટેલ જશુભાઈ વી. - ભારતનો ઇતિહાસ(મોગલ યુગ), યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ
બોર્ડ અમદાવાદ -1991
4. પરીખ પ્રવિણ સી. - ભારતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ
બોર્ડ અમદાવાદ.
5. શાહ મનુભાઈ
નિર્માણ, - ભારતનો ઇતિહાસ (મરાઠા યુગ), યુનિ.ગ્રંથ
બોર્ડ અમદાવાદ -94
6. શુક્લ જયકુમાર - સલ્તનત મુઘલ તથા મરાઠા સમયના રાજકીય સિદ્ધાંતો,
યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
-1983

હિન્દી

1. ભાર્ગવ વી.એસ. - મધ્યકાલીન ભારત કા ઇતિહાસ (1000-1740),
કોલેજ બુક ડીપો, દિલ્હી.

2. પપ્પાન્ડે શ્રીનેત્ર - પૂર્વ મધ્યકાલીન ભારત (દિલ્હી સલ્તનત)
લોકભારતી પ્રકાશન, અલ્હાબાદ -1992
3. ભાર્ગવ બી.એસ. - મધ્યકાલીન ભારત કા ઇતિહાસ(1000-1740), કોલેજ
બુક ડીપો, દિલ્હી.
4. લુણીયા બી.એન. - પૂર્વ મધ્યાકાલીન ભારત (રાજનૈતિક એવં
સાસ્કૃતિક ઇતિહાસ) કમલ પ્રકાશન ઇન્દોર.
5. લુણીયા બી.એન. - મુગલકાલીન ભારત કા ઇતિહાસ ભાગ-1,2, કમલ
પ્રકાશન, ઇન્દોર.
6. લુણીયા બી.એન. - મુગલ શાસન વ્યવસ્થા, કમલ પ્રકાશન, ઇન્દોર, 1987
7. હરિશચન્દ્ર વર્મા - મધ્યકાલીન ભારત ભાગ- 1,2 હિ. મા. કા. નિ. દિલ્હી
વિશ્વવિદ્યાલય, 2011
8. સતીશ ચન્દ્ર - મધ્યકાલીન ભારત ભાગ- 1,2
9. ઇરફાન હબીબ - મધ્યકાલીન ભારત ભાગ- 1-8
રાજકમલ પ્રકાશન, પટના

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર -5 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS - 503 ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 1573-1857)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ગુજરાતમાં મુઘલ શાસનની સ્થાપના અને દૃઢીકરણની પ્રક્રિયા સમજાવવી.
2. મુઘલકાલીન ગુજરાતની સામાજિક, આર્થિક અને ધાર્મિક સ્થિતિનો પરિચય આપવો.
3. ગુજરાતમાં મુઘલ સત્તાના પતન બાદ ઉદય પામેલી મરાઠા અને બ્રિટિશ સત્તાનો પરિચય આપવો.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ગુજરાતમાં મહત્ત્વના મોગલ સૂબેદારો:
(અઝીઝ કોકા, શાહજહા, ઔરંગઝેબ)
2. 17 મી સદીના ગુજરાતની સામાજિક અને ધાર્મિક સ્થિતિ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ગુજરાતમાં ખેતી, વ્યાપાર અને વાણિજ્યનો વિકાસ
2. ગુજરાતમાં યુરોપિયન વેપારી કંપનીઓનું આગમન અને તેની પ્રવૃત્તિઓ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. મુગલ સત્તાનું પતન અને ગુજરાતમાં મરાઠી શાસન
2. ગુજરાતમાં બ્રિટીશ સત્તાનો ઉદય અને વિકાસ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. સૂરતના મીઠા અને તોલમાપના સત્યાગ્રહો
2. 1857 ના સંઘર્ષમાં ગુજરાતની ભુમિકા

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. આચાર્ય ન.આ . - ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ યુનિ.
ગ્રંથ નિર્માણ, અમદાવાદ
- ગુજરાતને મળેલ શિલ્પ સ્થાપત્યના વારસા યુનિ.
ગ્રંથ નિર્માણ ,અમદાવાદ
2. ધારૈયા આર.કે . - અઢારસો સત્તાવન, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ,
અમદાવાદ
3. ધારૈયા ડો.આર. કે. - અર્વાચીન ભારતનો ઇતિહાસ અને ભારતના સ્વાતંત્ર્ય
સંગ્રામો ભાગ-1,2 યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ ,અમદાવાદ
4. ધારૈયા આર.કે . - આધુનિક ભારતનો ઇતિહાસ,ખંડ-1,2 યુનિ. ગ્રંથ
નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
5. નાયક છોટુભાઈ ર. - મધ્યયુગીન ભારત ખંડ-2, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
અમદાવાદ
6. પરીખ રમેશચંદ્ર - ભારતનો ઇતિહાસ (1818-85) યુનિવર્સિટી ગ્રંથ
નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ
7. પરીખ રસિકલાલ સી - ભારતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
,અમદાવાદ
8. શાસ્ત્રી હરીપ્રસાદ જા. - ગુજરાતનો રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ
મુગલકાલ ખંડ-1 થી 9, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ
બોર્ડ
અમદાવાદ
9. શાસ્ત્રી હરીપ્રસાદ જા - ગુજરાતનો રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ
મુગલકાલ ખંડ-6,7 મરાઠાકાલ અને અન્ય
યુનિ. ગ્રંથ
નિર્માણ બોર્ડ ,અમદાવાદ

10. શુકલ જે.આર.
બોર્ડ
- સલ્તનત,મુગલ અને મરાઠા સમયના રાજકીય સિદ્ધાંતો અને સંસ્થાઓ, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ અમદાવાદ

હિન્દી

1. લુણિયા બી.એન.
- ભારતમે બ્રિટીશ સામ્રાજ્ય (1700-1900), કમલ પ્રકાશક, ઇન્દોર.

English

1. Mazumdar R.C.
- The Struggle for India Vol .XI, Bharty Vidya Bhavan, Mumbai.
2. Sarkar Sumit
- Modern India 1885-1947, Delhi. Macmillan 1985.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર -5 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS - 504 અમેરિકાનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.1865-1961)

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. અમેરિકામાં થયેલા મૂડીવાદનો વિકાસ સમજાવવો.
2. પ્રથમ અને દ્વિતીય વિશ્વયુદ્ધમાં અમેરિકાની ભૂમિકા સમજાવવી.
3. મૂડીવાદી અને સામ્યવાદી વિચારસરણીઓના સંઘર્ષમાં અમેરિકાની ભૂમિકા સમજાવી, તેની વૈશ્વિક અસરો તપાસવી.

એકમ - 1 રિપબ્લિકન કાલ (1865-1885)

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. જોન્સન અને યુલિસિસ ગ્રાન્ટની કારકીર્દી અને સિદ્ધિઓ
2. હૈજ અને આર્થરની કારકીર્દી અને સિદ્ધિઓ

એકમ - 2 ઔદ્યોગિક વિકાસ અને સુધારાનો કાલ (1885-1909)

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ક્લીવલેન્ડ અને હૈરિસનની કારકીર્દી અને સિદ્ધિઓ
2. મેકિન્લે અને થિયોડોર રૂઝવેલ્ટની કારકીર્દી અને સિદ્ધિઓ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ અને વુડરો વિલ્સન
2. અમેરિકાના આંતરાષ્ટ્રીય સંબંધો (1909-1933)

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. આર્થિક મંદી અને ફેકલિન રૂઝવેલ્ટની સિદ્ધિઓ
2. બીજી વિશ્વ યુદ્ધમાં અમેરિકાની ભૂમિકા
3. ટ્રુમેન અને ઠંડુયુદ્ધ

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. દલાલ બી.પી. અને ત્રિવેદી અરૂણા - અમેરિકાના ઇતિહાસની રૂપરેખા
2. શુક્લ જયકુમાર આર. - યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સના ઇતિહાસની રૂપરેખા

હિન્દી

1. બી.એસ. માથુર - સંયુક્ત રાજ્ય અમેરિકા કા ઇતિહાસ, રાજસ્થાન હિન્દી ગ્રન્થ અકાદમી, જયપુર, 2003
2. ડૉ. કિરન દાતાર - અમરીકા કા ઇતિહાસ, હિ. મા. કા. નિ. દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય, 2012

English

1. Dalal B.P. - History of America.
2. Morsion Samual Elliot
Commagar Hanry S.
Lenghtonbug William - The Growth of the American Republic.
3. Nandlim Ossar - America – A History
4. Nevins Allan - A brief History of the U.S.A.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર -5 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS - 505 ચીન (ઈ.સ.1840-1964)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ચીનમાં પશ્ચિમી સત્તાઓના આગમનને કારણે આવેલાં પરિવર્તનોની સમજ આપવી.
2. ચીનમાં થયેલી રાષ્ટ્રવાદી અને સામ્યવાદી ક્રાંતિઓની અસરો તપાસવી.
3. માઓ-ત્સે-તુંગે સામ્યવાદના વિકાસમાં આપેલા પ્રદાનને સમજવું.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. 19 મી સદીમાં ચીનમાં પશ્ચિમી સત્તાઓનું આગમન અને પ્રભાવ
2. અફીણ વિગ્રહો : કારણો અને પરિણામો

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. તાઇપિંગ વિગ્રહ અને બોક્સર બળવાના કારણો અને પરિણામો
2. 1901-1908 ના સુધારાઓ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. 1911 ની લોકશાહી ક્રાંતિ
2. ડૉ.સુન-યાત-સેન અને રાષ્ટ્રવાદનો વિકાસ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ચીનમાં સામ્યવાદનો વિકાસ અને માઓ-ત્સે-તુંગ
2. ચીનની સામ્યવાદી ક્રાંતિ (1949) : કારણો અને ઉપલબ્ધિઓ

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. કોરાટ પી.જી. - એશિયાનો ઇતિહાસ, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
2. કોરાટ પી.જી. - પૂર્વ એશિયાનો ઇતિહાસ, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
3. ધારૈયા.આર.કે. - મધ્યપૂર્વના દેશોનો ઇતિહાસ (1850 થી 1960) યુનિ.ગ્રંથ.નિર્માણ બોર્ડ. અમદાવાદ

હિન્દી

1. કોલ કે.કે. - દક્ષિણ એવંમ દક્ષિણ પૂર્વ કા ઇતિહાસ-1978
2. ચેટરજી બી.આર. - આધુનિક જાપાન કા સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, મેરઠ -1969
3. પાથરી શૈલેન્દ્રપ્રસાદ - પૂર્વ એશિયા કા સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, લખનૌ-1973
4. વિદ્યાલંકાકર સત્યકેતુ - એશિયા કા આધુનિક ઇતિહાસ, મસુરી -1984
5. વિદ્યાલંકાકર સત્યકેતુ - પૂર્વ એવં દક્ષિણ પૂર્વ એશિયા કા આધુનિક ઇતિહાસ, મસુરી-1973
6. વિનાકે હેરોલ્ડ એમ. - પૂર્વ એશિયા કા આધુનિક ઇતિહાસ, લખનૌ- 1964
7. કે.ટી.એસ. સરાઓ - આધુનિક ચીન કા ઇતિહાસ, નઈ દિલ્હી, 2011

English

1. Gupta R.S. - History of the Modern China.
2. Bianco Lucien - Origins of the Chinese Revolution, 1915-1949 (London, Oup 1971)
3. Wolfgang Franke, - A Century of Chinese Revolution (oxford. 1980) History of Modern

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર -6 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS - 601 ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 1757-1857)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. અંગ્રેજ-મરાઠા સંબંધો અને ભારતમાં મરાઠા સત્તાના પતન અંગેની જાણકારી આપવી.
2. ભારતમાં બ્રિટીશ સત્તાના ઉદય અને દૃઢીકરણની પ્રક્રિયા સમજાવવી.
3. બ્રિટીશ સત્તા સામેના પ્રતિકારરૂપે થયેલી 1857 ની ઘટના સમજાવવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. પાણીપતનું ત્રીજું યુદ્ધ : કારણો અને પરિણામો
2. અંગ્રેજ-મરાઠા સંબંધો

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ક્લાઈવ અને હેસ્ટિંગ્સની નીતિઓ
2. કોર્નવાલિસ અને વેલેસ્લીની નીતિઓ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. વિલિયમ બેન્ટિકના સુધારા અને રાજા રામમોહન રાયની ભૂમિકા
2. લોર્ડ ડેલહાઉસીના સુધારા અને તેની ખાલસા નીતિ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. 1857 ના વિગ્રહના મૂળભૂત કારણો, ઘટનાઓ અને પરિણામો
2. 1857 ના મુખ્ય નેતાઓ

(બહાદુરશાહ ઝફર, રાણી લક્ષ્મીબાઈ, તાત્યા ટોપે અને નાનાસાહબ પેશવા)

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. સંપા.ચોપરા.પી.એન. - ભારતનું ગેઝેટિયર, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, 1984
અનુ. શાસ્ત્રી હરીપ્રસાદ,
પરીખ પ્રવિણચંદ્ર અને
દિક્ષિત યતીન્દ્ર
2. ધારૈયા આર.કે. - આધુનિક ભારતનો ઇતિહાસ,ખંડ-1,2 યુનિવર્સિટી ગ્રંથ
નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ
3. પટેલ એમ.આર. - ભારતના સ્વાતંત્ર્યસંગ્રામો અને ઘડવૈયાઓ,
યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ,અમદાવાદ
4. પટેલ જશુભાઈ વી. - ભારતનો ઇતિહાસ(મોગલ યુગ), યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ
બોર્ડ અમદાવાદ-1991
5. પરીખ રમેશચંદ્ર - ભારતનો ઇતિહાસ (1818-85) યુનિવર્સિટી ગ્રંથ
નિર્માણ બોર્ડ,અમદાવાદ
6. શાહ મનુભાઈ - ભારતનો ઇતિહાસ (મરાઠા યુગ), યુનિ.ગ્રંથ
નિર્માણ બોર્ડ,અમદાવાદ -94
7. શુક્લ જયકુમાર - સલ્તનત મુઘલ તથા મરાઠા સમયના રાજકીય
સિક્કાંતો, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
અમદાવાદ - 1983

હિન્દી

1. ભાર્ગવ વી.એસ. - મધ્યકાલીન ભારત કા ઇતિહાસ (1000-1740),કોલેજ
બુક ડીપો, દિલ્હી.
2. લુણિયા બી.એન. - ભારતમે બ્રિટીશ સામ્રાજ્ય (1700-1900), કમલ
પ્રકાશક, ઇન્દોર.
3. લુણિયા બી.એન. - મુગલકાલીન ભારત કા ઇતિહાસ ભાગ-1,2, કમલ
પ્રકાશન, ઇન્દોર.

4. લુણિયા બી.એન.	-	મુગલ શાસન વ્યવસ્થા, કમલ પ્રકાશન, ઇન્દોર.- 1987
5. સતીશ ચન્દ્ર	-	ઉત્તર મુગલકાલીન ભારત, નઈ દિલ્હી, 2012
6. રામ લખન શુક્લ	-	આધુનિક ભારત કા ઇતિહાસ, નઈ દિલ્હી, 2010
7. બી.એલ.ગ્રોવર, અલકા મેહતા	-	આધુનિક ભારત કા ઇતિહાસ, નઈ દિલ્હી, યશપાલ 2010

English

1. Mazumdar R.C.	-	The Struggle for India Vol .XI, Bhartya Vidya Bhavan, Mumbai.
2. Sarkar Sumit	-	Modern India 1885-1947, Delhi, Macmillan 1985.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર -6 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS - 602 ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.1857-1950)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ભારતમાં તાજના શાસનની સ્થાપના અંગે જાણકારી આપવી.
2. 19 મી સદીમાં ભારતમાં થયેલી સામાજિક-ધાર્મિક સુધારણા ચળવળનો પરિચય આપવો.
3. ભારતમાં રાષ્ટ્રવાદના ઉદ્ભવ અને વિકાસની પ્રક્રિયા સમજાવવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. 19 વીં સદી દરમ્યાન સામાજિક-ધાર્મિક ચળવળો
2. ભારતમાં રાષ્ટ્રવાદનો ઉદય અને વિકાસ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. લોર્ડ લિટન અને રિપનની આંતરિક અને વિદેશનીતિ
2. લોર્ડ કર્ઝન અને સ્વદેશી આંદોલનનો આરમ્ભ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ગાંધીયુગ પૂર્વેની કોંગ્રેસની પ્રવૃત્તિઓ
2. ગાંધી યુગની ચળવળો - અસહકાર, સવિનય કાનૂન ભંગ અને હિંદ-છોડો

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ક્રાંતિકારી પ્રવૃત્તિઓ અને આઝાદ હિંદ ફોજ
2. દેશી રાજ્યોનું વિલિનીકરણ અને ભારતના બંધારણના મુખ્ય લક્ષણો

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. ધારૈયા આર.કે - અઢારસો સત્તાવન, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ
- બોર્ડ,
2. પટેલ એમ.આર. - આધુનિક ભારતનો ઇતિહાસ અને ભારતના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામો ભાગ-1-2, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ અમદાવાદ
3. પરીખ રમેશચંદ્ર - ભારતના સ્વાતંત્ર્યસંગ્રામો અને ઘડવૈયાઓ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ.
- ભારતનો ઇતિહાસ (1818-85) યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ

English

1. Sarkar Sumit - Modern India 1885-1947, Delhi. Macmillan 1985.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર -6 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS - 603 ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.1857-1960)

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ગુજરાતમાં રાષ્ટ્રવાદનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ સમજાવવો.
2. ગુજરાતની ગાંધીયુગીન ચળવળોનો પરિચય આપવો.
3. ગુજરાતનાં દેશી રાજ્યોમાં આવેલી પ્રજાકીય જાગૃતિનો પરિચય આપવો.
4. ગુજરાત રાજ્યના સર્જનની પ્રક્રિયા સમજાવવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ગુજરાતમાં 19 મી સદીના ઉત્તરાર્ધમાં સામાજિક-ધાર્મિક જાગૃતિ
2. ગુજરાતમાં આધુનિક ઉદ્યોગોનો વિકાસ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ગાંધીયુગ પૂર્વેના ગુજરાતમાં આંદોલનો
2. ગાંધીયુગ પ્રારંભના ગુજરાતના આંદોલનો
(અમદાવાદ મીલ મજૂર પ્રશ્નો અને ખેડા સત્યાગ્રહ)

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ગાંધીયુગ દરમ્યાનના સત્યાગ્રહો
(અસહકાર અને બારડોલી સત્યાગ્રહ)
2. દાંડી ફૂચ અને હિંદ છોડોની ચળવળ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ગાંધીયુગ દરમ્યાન ચાલેલ દેશી રાજ્યોમાં પ્રજાકીય ચળવળો અને પ્રજાકીય સંગઠનો
2. ગુજરાત રાજ્યના સર્જનની પ્રક્રિયા

સંદર્ભ સૂચિ

1. જોટે રત્નમણિરાવ બી. - ગુજરાતનું પાટનગર, અમદાવાદ
2. નંદવી અબુ ઝફર - ગુજરાતનો ઇતિહાસ ભાગ-2
3. પરીખ રસિકલાલ સી - ભારતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ
4. મહેતા મકરંદ જે. - મહાજનોની યશગાથા
5. માસ્તર કરીમ મહંમદ - મહાગુજરાતના મુસલમાનો
6. મેઘાણી મોહનભાઈ વી. - આધુનિક સામ્રાજ્યવાદનો ઇતિહાસ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ: અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર -6 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS - 604 ઇતિહાસ અને પ્રવાસન

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. પ્રવાસનના ઉદ્દેશ્યો અને પ્રકારો અંગે જાણકારી આપવી.
2. ભારત અને ગુજરાતના પ્રમુખ પ્રવાસી સ્થળો વિશે જાણકારી આપવી.
3. ગુજરાતમાં પ્રવાસનના વિકાસ અંગેની સમજ આપવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. પ્રવાસ અને પ્રવાસીની વ્યાખ્યા
2. પ્રવાસનના ઉદ્દેશ્યો અને પ્રકારો

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. પ્રવાસન અને આવાસ
2. પ્રવાસન અને પરિવહન

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ભારતના ઐતિહાસિક પ્રવાસી સ્થાનો
(દિલ્હીના મહત્વના સ્થાપત્યો, અજંતા-ઇલોરાની ગુફાઓ, આગ્રાનો તાજમહલ)
2. ગુજરાતના પ્રવાસી સ્થાનો
(અમદાવાદના ઐતિહાસિક સ્થાનો- સાબરમતી આશ્રમ, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, કોચરબ આશ્રમ, સરખેજનો રોઝો, સીદી સૈયદની જાળી, ઝુલતા મીનારા)

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ગુજરાતના પ્રવાસન ક્ષેત્રના વિકાસમાં લોક સંસ્કૃતિનો ફાળો
2. ગુજરાતમાં પ્રવાસન ક્ષેત્રના વિકાસ માટેની શક્યતાઓ

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી:-

1. કોરાટ, પી.જી.
અને દેસાઈ મહેબૂબ : ઇતિહાસમાં પ્રવાસન વિનિયોગ, ભાવનગર
યુનિ. ભાવનગર
2. ઠાકર, મિનાક્ષી : પ્રવાસનભૂમિ ગુજરાત, નવભારત સાહિત્ય
મંદિર, અમદાવાદ
3. દેસાઈ મહેબૂબ : ગુજરાત ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય, અમદાવાદ
4. પંડિત, અમર : પ્રવાસન ગુજરાત, કુસુમ પ્રકાશન, અમદાવાદ

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા

સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર -6 : પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS - 605 જાપાન (ઈ.સ.1840-1949)

ક્રેડિટ : 4 કુલ કલાક : 60 કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. જાપાનમાં પશ્ચિમી સત્તાઓના આગમનને કારણે આવેલાં પરિવર્તનોની સમજ આપવી.
2. મેઈજીયુગીન જાપાનનો પરિચય આપવો.
3. જાપાનની સામ્રાજ્યવાદી નીતિ અને લશ્કરવાદની વૈશ્વિક અસરો તપાસવી.

એકમ-1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. જાપાનમાં પશ્ચિમી સત્તાઓનું આગમન અને નવા યુગના પગરણ
2. મેઈજી યુગ અને આધુનિકતાની પ્રક્રિયાઓ:
બંધારણવાદ અને લોકશાહીની પ્રક્રિયા

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ચીન-જાપાન યુદ્ધ અને એંગ્લો-જાપાન કરારો
2. રુસો-જાપાન વિગ્રહ (1904-05)

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. જાપાનમાં રાજકીય પક્ષોનો ઉદ્ભવ અને લોકશાહી પદ્ધતિની નિષ્ફળતા
2. મંચુરિયા પર જાપાનનું આક્રમણ અને અસરો

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. બીજું વિશ્વયુદ્ધ અને જાપાન: પ્રવેશ અને પરિણામો
2. બીજા વિશ્વયુદ્ધ પછીનું જાપાન

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. કોરાટ પી.જી. - એશિયાનો ઇતિહાસ, અમદાવાદ.
2. કોરાટ પી.જી. - પૂર્વ એશિયાનો ઇતિહાસ, ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
3. ધારૈયા.આર.કે. - મધ્યપૂર્વના દેશોનો ઇતિહાસ (1850 થી 1960) યુનિ.ગ્રંથ.નિર્માણ બોર્ડ.

હિન્દી

1. કોલ કે.કે. - દક્ષિણ એવંમ દક્ષિણ પૂર્વ કા ઇતિહાસ-1978
2. ચેટરજી બી.આર. - આધુનિક જાપાન કા સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ,મેરઠ -1969
3. પાથરી શૈલેન્દ્રપ્રસાદ - પૂર્વ એશિયા કા સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, લખનૌ-1973
4. વિદ્યાલંકાકર સત્યકેતુ - એશિયા કા આધુનિક ઇતિહાસ, મસુરી -1984
5. વિદ્યાલંકાકર સત્યકેતુ - પૂર્વ એવં દક્ષિણ પૂર્વ એશિયા કા આધુનિક ઇતિહાસ, મસુરી-1973
6. વિનાકે હેરોલ્ડ એમ. - પૂર્વ એશિયા કા આધુનિક ઇતિહાસ, લખનૌ- 1964

English

1. George Akita - Foundation of the Constitutinal Government in Modern Japan (Harvard University Press 1967)
2. Livingstoneed Jon - The Japan (imperial Japan : 1800-1945.) vol (pantheon.1974)
3. Mikiso Hane, - Modern Japan: A Historical Survey (Westview, 1986.)

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા - રાંધેજા
સમાજવિદ્યા વિશારદ : ઇતિહાસ

સત્ર -3 : પાઠ્યક્રમ : ભારતીય સંસ્કૃતિનો વારસો : સામાન્ય પરિચય

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ :-

- ❖ વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કારિતા અને સંસ્કૃતિનો સંબંધ સમજાવવો.
- ❖ ભારતીય સંસ્કૃતિના ભવ્ય વારસાની વિશેષતાઓ અને ભારતીયતાનો અર્થ સમજાવવો.
- ❖ ભારતીય સંસ્કૃતિ પ્રત્યે ગૌરવની લાગણી વધારવી.
- ❖ ભારતીય સંસ્કૃતિની નબળાઈઓ જાણવી અને તેને નિવારવાના ઉપાયો વિચારવા.

એકમ -1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. સંસ્કૃતિ એટલે શું ?
2. સંસ્કૃતિનો સ્વરૂપ

એકમ -2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ભારતીય સંસ્કૃતિના વિશિષ્ટ લક્ષણો

2. ભારતીય સંસ્કૃતિ અને પશ્ચિમી સંસ્કૃતિનો તુલનાત્મક અભ્યાસ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ભારતના સામાજિક અને ધાર્મિક ઉત્સવો
2. ભારતનો સાંસ્કૃતિક વારસો અને તેના પ્રતિકો

એકમ -4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. મહાત્મા ગાંધીનું આધુનિક ભારતીય સંસ્કૃતિમાં યોગદાન
2. રવિન્દ્રનાથ ટાગોરનું ભારતીય સંસ્કૃતિમાં યોગદાન

સંદર્ભ સાહિત્ય

1. ચાવડા કિશનસિંહ	-	ભારતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ
2. ટિકેકર દિનકર	-	સંસ્કૃતિના ચાર અધ્યાય
3. દેસાઈ ર.વ.	-	ભારતીય સંસ્કૃતિ
4. પંચોળી મનુભાઈ 'દર્શક'	-	આપણો વારસો અને વૈભવ
5. પરમાર થોમસ	-	ભારતીય સંસ્કૃતિની ઝલક
6. પરમાર થોમસ	-	ભારતનું નાગરિક સ્થાપત્ય
7. મહેતા રમણલાલ નાગરજી	-	ગુજરાતને મળેલ શિલ્પસ્થાપત્યનો વારસો
8. શાસ્ત્રી હરિપ્રસાદ	-	પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ
9. શાહ પ્રિયબાળા	-	પ્રાચીન ભારતીય શિલ્પકલા અને સ્થાપત્ય
10. સાધુ વિવેકપ્રયદાસજી	-	ભારતીય સંસ્કૃતિનો વારસો-1,2

હિન્દી

1. ઉપાધ્યાય વાસુદેવ	-	પ્રાચીન ભારતીય સ્તૂપ, ગુહા એવં મંદિર
2. ગેરોલા વાચસ્પતિ	-	ભારતીય ચિત્રકલા કા સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ
વિદ્યાલંકાર સત્યકેતુ	-	ભારતકા પ્રાચીન ઇતિહાસ